

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2009

Utgiven i Helsingfors den 31 december 2009

Nr 1801—1809

INNEHÅLL

Nr		Sidan
1801	Statsrådets förordning om ändring av 1 § i förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare	7511
1802	Statsrådets förordning om ändring av förordningen om alkoholdrycker och sprit	7512
1803	Statsrådets förordning om ändring av förordningen om detaljhandel med alkoholdrycker genom leverans till beställare och köpare	7516
1804	Statsrådets förordning om ändring av förordningen om nykterhetsarbete 5 och 15 §	7518
1805	Statsrådets förordning om förändring av statsrådets förordningen om medling vid brott och i vissa tvister	7519
1806	Social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för öppenvård och institutionsvård	7520
1807	Social- och hälsovårdsministeriets förordning om ändring av 1 § social- och hälsovårdsministeriets beslut om försäljningsställen för och försäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsning och som innehåller högst 13 volymprocent etylalkohol	7528
1808	Social- och hälsovårdsministeriets förordning om upphävande av social- och hälsovårdsministeriets beslut om beviljande av serveringstillstånd för alkoholdrycker och om serveringsverksamhet	7529
1809	Social- och hälsovårdsministeriets förordning om upphävande av social- och hälsovårdsministeriets beslut om användning av benämningen gårdsvin	7530

Nr 1801

Statsrådets förordning

om ändring av 1 § i förordningen om avbytarservice för lantbruksföretagare

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet,

ändras i förordningen av den 30 december 1996 om avbytarservice för lantbruksföretagare (1333/1996) 1 § 6 punkten, som följer:

1 §

Husdjursenhet

Såsom en husdjursenhet som avses i 4 § 1 mom. lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996), nedan avbytarservicelagen, anses

6) trettio avelsrävar eller finnsjubbar som hålls för avelsändamål eller sextio andra pälsdjur som hålls för avelsändamål,

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd *Riitta Kuusisto*

Nr 1802

**Statsrådets förordning
om ändring av förordningen om alkoholdrycker och sprit**

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet,

upphävs i förordningen av den 22 december 1994 om alkoholdrycker och sprit (1344/1994) 2 § 8 mom.,

ändras 1 a, 6, 7, 9 och 10 §, 16 § 2 mom., 19, 20 och 23 §, 24 § 6 mom., 25 § 2 mom., 27 § 1 mom. samt 29 och 30 §,

av dem 1 a § sådan den lyder i förordning 1140/2004, 10 och 20 § sådana de lyder i förordning 1207/2002, 23 § sådan den lyder i förordning 460/1995 och 951/1995 och i nämnda förordning 1207/2002 samt 24 § 6 mom. och 25 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda förordning 460/1995, samt

fogas till förordningen en ny 1 b och 2 a §, som följer:

1 a §

Regionförvaltningsverken övervakar inom sitt verksamhetsområde detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och annan säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har till uppgift att styra och utveckla regionförvaltningsverkens tillstånds- förvaltning och övervakning, producera informations- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt att i hela landet övervaka detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och annan säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker.

Syftet med styrningen och utvecklandet av tillstånds- och tillsynsverket är att effektivisera åtgärderna för att uppnå det syfte som anges i 1 § i alkohollagen (1143/1994) samt att trygga en enhetlig tillämpning av lagen i hela landet.

1 b §

Tillstånds- och tillsynsverket för social-

och hälsovården ska i samarbete med de regionala tillståndsmyndigheterna utarbeta ett riksomfattande tillsynsprogram för alkoholförvaltningen. Programmet styr den regionala tillstånds- och tillsynsverket för servering och detaljförsäljning av alkoholdrycker samt för reklam av alkoholdrycker i riktning mot en enhetlig beslutpraxis och effektiv verkställighet av alkohollagen.

I tillsynsprogrammet anges de ändamålsenliga åtgärder av tillståndsmyndigheterna som krävs för att uppnå de mål som statsrådet och social- och hälsovårdsministeriet uppställt för alkoholförvaltningen samt de förfarings- sätt med vilka myndighetstillsyn utgående från övervakningsbehovet inriktas på riskobjekt.

Tillsynsprogrammet ska justeras årligen och de uppgifter om prestationsuppföljning som behövs för att bedöma verksamheten enligt tillståndsmyndighet och alkoholförvaltningens totala effektivitet ska anges i planen.

2 a §

Benämningen gårdsvin får användas vid beskrivningen av fruktvin, som framställts enbart genom jäsning och

1) vars alkoholhalt är högst 13 volymprocent,

2) som produceras av en tillverkare som i både rättsligt och ekonomiskt hänseende är oberoende av andra företag inom samma bransch och som årligen tillverkar högst 100 000 liter fruktvin, upptappat på kärl,

3) i vars framställning använts bär och frukter samt aromgivande växtdelar vilka härstammar från en växtzon inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vars karakteristiska drag genereras norr om den sextionde nordliga breddgraden,

4) vars råämnen till minst 50 procent härstammar från tillståndshavarens egna odlingar eller från odlingar som han besitter,

5) vars organoleptiska egenskaper härstammar från de råämnen som använts vid framställningen eller från de smak- och aromämnen som uppstått ur dem vid jäsningen.

6 §

I 5 och 7 §§ i alkohollagen avsett tillverkningstillstånd för alkoholdrycker eller sprit ska sökas skriftligen hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Till ansökan ska fogas

1) en utredning om att sökanden inte har försatts i konkurs och, om sökanden är en fysisk person, att han eller hon är myndig och har handlingsbehörighet som inte har begränsats,

2) om sökanden är en sammanslutning, kopia av bolagsordningen eller stadgarna samt utdrag ur handelsregistret, föreningsregistret eller något annat motsvarande register,

3) uppgift om sökandens ombud,

4) sådana ritningar över tillverkningslokalen samt lagerutrymmen och andra förvaringsutrymmen som anger dessas art, konstruktion och läge,

5) andra upplysningar som verket anser vara nödvändiga.

7 §

Lokaler där tillverkning av alkoholdrycker eller sprit kommer att inledas ska, innan de

godkänns inspekteras för utredande av att tillverkningsstället och dess anordningar samt tillsynen över tillverkningen och lagringen motsvarar alkohollagen och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser samt de villkor som uppställts. Vid inspektionen av tillverkningsstället ska dessutom klarläggas att tillverkarens ansvar enligt 43 § i alkohollagen förverkligas. Inspektionen förrättas av en representant för verket för social- och hälsovården i närvaro av tillverkaren eller dennes ombud. Över inspektionen skall uppställas ett protokoll.

Tillverkningen kan inledas när verket meddelat sökanden att den godkänd tillverkningsstället. Innan tillverkningsstället godkänns kan verket dock tillåta temporär tillverkning.

Innan sådana ändringar görs i lokaler för tillverkning av alkoholdrycker eller sprit som har betydelse för verksamheten eller tillsynen, ska verket underrättas om detta. Ändringarna kan tas i bruk först när verket meddelat sökanden att det godkänd ändringarna. Om ändringarna på grund av sin omfattning ger anledning till det ska verket innan ändringarna godkänns förrätta en sådan inspektion som avses i 1 mom.

9 §

I 8 § 2 mom. i alkohollagen avsett importtillstånd för sprit ska sökas skriftligen hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Till ansökan ska fogas

1) en utredning om att sökanden inte har försatts i konkurs och, om sökanden är en fysisk person, att han eller hon är myndig och har handlingsbehörighet som inte har begränsats,

2) om sökanden är en sammanslutning, kopia av bolagsordningen eller stadgarna, utdrag ur handelsregistret, föreningsregistret eller något annat motsvarande register,

3) uppgift om sökandens ombud,

4) utredning över spritens användningsändamål,

5) sådana ritningar över lagerutrymmen och andra förvaringsutrymmen som anger dessas art, konstruktion och läge,

6) andra upplysningar som verket anser vara nödvändiga.

10 §

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker beviljas och alkoholbolagets alkoholbutik godkänns på skriftlig ansökan av regionförvaltningsverket inom vars verksamhetsområde försäljningsstället är beläget.

16 §

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. kan alkoholdrycker säljas på kredit

- 1) till samfund,
- 2) till enskilda personer med iakttagande av creditsystem som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har godkänt.

19 §

I 17 § 3 mom. i alkohollagen avsett användningstillstånd för sprit eller alkoholdrycker ska sökas skriftligen hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Till ansökan skall fogas

- 1) en utredning om att sökanden inte har försatts i konkurs och, om sökanden är en fysisk person, att han eller hon är myndig och har handlingsbehörighet som inte har begränsats,
- 2) om sökanden är en sammanslutning, kopia av bolagsordningen eller stadgarna, utdrag ur handelsregistret, föreningsregistret eller något annat motsvarande register,
- 3) uppgift om sökandens ombud,
- 4) sådana ritningar över arbetsplatsen eller tillverkningsstället samt lagerutrymmen och andra förvaringsutrymmen som anger dessas art, konstruktion och läge,
- 5) andra upplysningar som verket anser vara nödvändiga.

20 §

Serveringstillstånd för alkoholdrycker beviljas på skriftlig ansökan av regionförvaltningsverket inom vars verksamhetsområde serveringsstället är beläget. Tillstånd för servering i färdmedel beviljas av regionförvaltningsverket inom vars verksamhetsområde den som ansöker om tillstånd har sin hemort, eller om sökanden inte har sin hemort i Finland, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

23 §

Servering får inte inledas före klockan nio. Serveringen skall avslutas när serveringsstället stängs, dock senast klockan halv två. Om serveringsstället stängs efter klockan tjugofyra, skall serveringen avslutas senast en halv timme före serveringsställets stängningstid.

Utan hinder av 1 mom. kan regionförvaltningsverket inom vars verksamhetsområde serveringsstället är beläget enligt vad som särskilt föreskrivs tillåta förlängning av serveringstiden så att servering av alkoholdrycker får ske före klockan nio och efter klockan halv två.

Tillstånd till förlängning av serveringstiden skall ansökas skriftligen hos regionförvaltningsverket. Till ansökan skall fogas en utredning om behovet av förlängd serveringstid samt annan utredning som verket anser nödvändig.

Vid behov skall polisens utlåtande om förlängning av serveringstiden inhämtas. Beslutet i ärendet skall tillställas polisen för kännedom.

24 §

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan godkänna arrangemang som innebär avvikelse från vad som bestäms i 2—5 mom.

25 §

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. kan alkoholdrycker dock serveras på kredit

- 1) till samfund,
- 2) till resande som bor på hotell eller om uppbärande av kontant betalning skulle medföra oskälig olägenhet på grund av festens, representationstillställningens eller någon annan liknande tillställnings art eller omfattning,
- 3) annars till enskilda personer, med iakttagande av creditsystem som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har godkänt.

27 §

En person som inte fyllt 18 år får inte anlitas för servering av alkoholdrycker på ett serveringsställe, om han eller hon inte skaffat

sig tillräcklig yrkesutbildning på det sätt som förutsätts i lagen om yrkesutbildning (630/1998).

29 §

I 27 § 3 mom. i alkohollagen avsett parti-handelstillstånd för alkoholdrycker eller för sprit ska sökas skriftligen hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Till ansökan skall fogas

1) en utredning om att sökanden inte har försatts i konkurs och, om sökanden är en fysisk person, att han eller hon är myndig och har handlingsbehörighet som inte har begränsats,

2) om sökanden är en sammanslutning, kopia av bolagsordningen eller stadgarna, utdrag ur handelsregistret, föreningsregistret eller något annat motsvarande register,

3) uppgift om sökandens ombud,

4) upplysningar om det ställe där alkoholdryckerna eller spriten säljs och är lagrade,

5) andra upplysningar som verket anser vara nödvändiga.

30 §

I 35 § 1 mom. i alkohollagen avsett godkännande av lager för obeskattade alkoholdrycker ska sökas skriftligen hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Till ansökan ska fogas

1) en avskrift av det tillstånd som behövs för hållande av obeskattade alkoholdrycker i lager,

2) ritningar som utvisar försäljningsställets samt lagerutrymmenas art, konstruktion och läge,

3) andra upplysningar som verket anser vara nödvändiga.

Om verket anser att det inte på basis av den ansökan som avses i 1 och 2 mom. fått tillräckliga upplysningar för godkännande av lagret, ska lagret inspekteras innan det godkänns. Inspektionen förrättas av en representant för verket i närvaro av verksamhetsidkaren eller dennes ombud. Över inspektionen skall uppsättas ett protokoll.

Lagret för obeskattade alkoholdrycker kan tas i bruk när verket meddelat verksamhetsidkaren att det godkänt lagret.

Innan sådana ändringar görs i ett lager för obeskattade alkoholdrycker som har betydelse för verksamheten eller tillsynen ska verket underrättas om ändringarna. Ändringarna kan tas i bruk först när tillstånds- och tillsynsverket meddelat att den godkänt dem. Om ändringarna på grund av sin omfattning ger anledning till det ska verket innan ändringarna godkänns förrätta en sådan inspektion som avses i 3 mom.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd *Ismo Tuominen*

Nr 1803

Statsrådets förordning**om ändring av förordningen om detaljhandel med alkoholdrycker genom leverans till beställare och köpare**

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet,

upphävs i förordningen av den 13 september 1996 om detaljhandel med alkoholdrycker genom leverans till beställare och köpare (680/1996) 12 § 3 mom.,

ändras 4 § 1 mom., 5 §, 7 § 2 mom. och 13 §, såsom de lyder i förordningen 1139/2004, som följer:

4 §

Utlämningsstillstånd

Tillstånd att inrätta utlämningsställe (utlämningsstillstånd) beviljas alkoholbolaget på ansökan av regionförvaltningsverket inom vars verksamhetsområde utlämningsstället är beläget.

fattas av alkoholbolaget efter att regionförvaltningsverket beviljat utlämningsstillstånd.

Utlämningsställets innehavare och den för utlämningsverksamheten ansvarige ska ha förutsättningar att bedriva sådan verksamhet och besitta den tillförlitlighet som verksamheten kräver. Andra myndigheter är skyldiga att i enlighet med 47 § alkohollagen (1143/94) ge regionförvaltningsverket handräckning för att utreda och övervaka det som avses i detta moment.

5 §

Inrättande av utlämningsställe och ändringar som gäller det

Ett utlämningsställe kan inrättas om avståndet från detta till alkoholbolagets närmaste alkoholbutik eller till ett annat utlämningsställe är minst 20 kilometer. Regionförvaltningsverket kan av särskilda skäl tillåta att ett utlämningsställe inrättas också på kortare avstånd från ett annat utlämningsställe eller en alkoholbutik. Ett utlämningsställe kan inte inrättas i en kommun där detaljhandel med alkoholdrycker inte får bedrivas.

Beslut om inrättande av utlämningsställe

Om utlämningsställets innehavares ägarförhållanden helt eller delvis ändras skall alkoholbolaget underrättas om ändringen. Ett sådant meddelande ska göras också i det fall att den för verksamheten ansvarige byts. Alkoholbolaget ska för sin del underrätta regionförvaltningsverket om förändringarna.

7 §

Tillsyn

Regionförvaltningsverket samt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

då det biträder detta har rätt att få inspektera utlämningsställena och deras lager samt bokföringen och andra för övervakningen behövliga handlingar.

13 §

Förbud

Om en leverantörbutik eller ett utlämningsställes innehavare bryter mot denna förord-

ning eller mot bestämmelserna i utlämnings-tillståndet eller om det annars saknas sådana förutsättningar för verksamheten som avses i 5 §, kan regionförvaltningsverket för viss tid eller tills vidare förbjuda leverantörbutiken att sända alkoholdrycker till ett eller flera utlämningsställen eller till beställare.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd Ismo Tuominen

Nr 1804

Statsrådets förordning om ändring av förordningen om nykterhetsarbete 5 och 15 §

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet,

ändras i förordningen av den 4 mars 1983 om nykterhetsarbete (233/1983) 5 och 15 §, av dem 15 § sådan den lyder i förordning 807/1992, som följer:

5 §

Statistikcentralen ska årligen före utgången av augusti tillställa social- och hälsovårdsministeriet en förteckning över antalet mantalskrivna invånare i början av ifrågavarande år i hela landet samt i varje regionförvaltningsverks verksamhetsområde och kommun.

På motsvarande sätt ska statistikcentralen till varje regionförvaltningsverk sända uppgifter om antalet mantalskrivna invånare i området och i var och en av kommunerna inom detta samt till varje kommun uppgifter om antalet mantalskrivna invånare i kommunen.

15 §

Utöver vad som i lagen om nykterhetsarbete stadgas angående regionförvaltningsverks åligganden ska verket

1) planera, utveckla och samordna nykterhetsarbetet inom sitt verksamhetsområde, ävensom annat arbete för förebyggande av rusmedelsbruk samt arbete som avser att minska rökningen,

2) bistå kommunerna då dessa anordnar rådplågningar och utbildning som gäller nykterhetsarbete, annat arbete för förebyggande av rusmedelsbruk samt arbete som avser att minska rökningen, samt

3) samarbeta med olika myndigheter och samfund för att inom området utveckla nykterhetsarbetet, annat arbete för förebyggande av rusmedelsbruk samt arbete som avser att minska rökningen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd Ismo Tuominen

Nr 1805

Statsrådets förordning**om förändring av statsrådets förordningen om medling vid brott och i vissa tvister**

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet,

ändras i statsrådets förordning av den 12 april 2006 om medling vid brott och i vissa tvister (267/2006) 2 § 2 mom. samt 4 och 5 §, som följer:

2 §

Medlemmarna ska företräda instanser som är av central betydelse för medling. I delegationen ska socialförvaltningen, justitieförvaltningen, domstolsväsendet, åklagarväsendet och polisförvaltningen samt regionförvaltningsverken vara representerade. De övriga medlemmarna företräder medlingsinstanser, organisationer som är verksamma inom medlingsbranschen och medlare.

4 §

Fördelning av statligt anslag som reserverats för ersättning

Social- och hälsovårdsministeriet fördelar anslaget som reserverats för verksamhet som avses i lagen om medling vid brott och i vissa tvister mellan regionförvaltningsverken att användas som ersättning av statens medel för de kostnader som föranleds av medlingsverksamheten. Anslaget fördelas mellan regionförvaltningsverken på grundval av invånarantal, areal och kriminalitet. Den inbördes vikt-koefficienten för beräkningsgrunderna fastställs så att 70 procent betalas på grundval av

invånarantalet i regionförvaltningsverkens verksamhetsområde, 15 procent på grundval av arealen och 15 procent på grundval av brottsligheten.

5 §

Grunderna för bestämmande av ersättning från staten

Regionförvaltningsverket betalar av det anslag som är disponibelt för medlingsverksamhet till de tjänsteleverantörer som är verksamma inom dess område den ersättning som avses i 12 § 3 mom. i lagen om medling vid brott och i vissa tvister. Storleken på ersättningen bestäms och betalas till tjänsteleverantören i enlighet med de grunder och vikt-koefficienter som anges i 4 §.

Om regionförvaltningsverket själv tillhandahåller tjänster som anknyter till medlingsverksamheten på det sätt som avses i 8 § 2 mom. i lagen om medling vid brott och i vissa tvister, har regionförvaltningsverket rätt att få ersättning av statens medel på de grunder som anges i 1 mom.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*Regeringsråd *Ismo Tuominen*

Nr 1806

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för öppenvård och institutionsvård

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs med stöd av 7 § 3 mom. i lagen av den 11 maj 2007 om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), 2 kap. 4 § 3 mom. i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004), 11 § 4 mom. i lagen av den 15 juli 2005 om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), 24 a § i socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982), sådant detta lagrum lyder i lag 122/1995, 18 § i folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972), sådant detta lagrum lyder i lag 124/1995, 18 § 2 mom. i lagen av den 3 augusti 1992 om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992), sådant detta lagrum lyder i lag 125/1995 samt 35 a § i lagen av den 1 december 1989 om specialiserad sjukvård (1062/1989), sådant detta lagrum lyder i lag 126/1995:

1 §

Syftet med förordningen

I denna förordning bestäms de grunder enligt vilka social- och hälsovårdens service är öppenvård eller institutionsvård. I förordningen bestäms dessutom de grunder enligt vilka institutionsvård är offentlig eller kontinuerlig. Med förordningen bestäms också om förhandlingsförfarandet mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna samt om remissförfarandet i samband härmed.

2 §

Tillämpningsområde

Grunderna för bestämmande av öppenvård och institutionsvård i enlighet med denna förordning gäller kommuner samt samkommuner då dessa ordnar social- och hälsovårdstjänster eller då de ändrar tjänsternas karaktär.

Grunderna gäller dessutom Folkpensionsanstalten då den avgör en persons rätt till

sådana förmåner enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), sjukförsäkringslagen (1224/2004) och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), i fråga om vilka beviljandet av förmånen eller den beviljade förmånens belopp förutsätter gränsdragning mellan den öppna vården och institutionsvården samt mellan den privata och offentliga institutionsvården.

3 §

Grunderna för fastställande av verksamheten

Social- eller hälsovårdens verksamhet är öppenvård eller institutionsvård enligt de grunder som definieras i bilagan. Likaså fastställs gränsdragningen mellan privat och offentlig institutionsvård och institutionsvårdens kontinuitet enligt de grunder som definieras i bilagan.

I denna förordning avses med kommun även en samkommun.

4 §

Kommunernas anmälningskyldighet

Kommunerna ska till Folkpensionsanstalten uppge alla nya institutioner eller institutioner som ändrat innehållet i sin verksamhet, sina köpta tjänster inom institutionsvården, och verksamhetsenheter inom öppenvården som ordnar boendeservice.

5 §

Folkpensionsanstaltens anmälningskyldighet

Om Folkpensionsanstalten anser att en verksamhetsenhet för social- och hälsovård som inverkar på avgörandet av ett förmånsärende är en institution eller att institutionsvård som ordnas av en privat verksamhetsenhet är offentlig, ska den anmäla saken till den kommun som upprätthåller verksamhetsenheten eller till den kommun där verksamhetsenheten är belägen.

Med avvikelse från 1 mom. behöver anmälan dock inte göras gällande annan än en privat verksamhetsenhet om verksamhetsenheten är ett sjukhus, en hälsocentrals bäddavdelning, ett åldringshem, en centralinstitution för specialomsorg för utvecklingsstörda eller en vårdinstitution inom missbrukarvården.

Om Folkpensionsanstalten vid beredningen av ett förmånsbeslut anser det motiverat att avvika från sin egen avgörandepraxis som uppkommit genom sådana avgöranden som i motsvarande ärenden gjorts beträffande försäkrade som får vård i samma verksamhetsenhet, ska detta anmälas till den försäkrades hemkommun.

6 §

Förhandlingsskyldighet och -förfarande

Om Folkpensionsanstalten eller en kommun anser att verksamhet enligt den anmälan som avses i 4 eller 5 § inte är öppenvård eller offentlig institutionsvård ska Folkpensionsanstalten eller kommunen kräva att den som gjort anmälan ordnar en förhandling om saken. Yrkandet ska göras inom två veckor

efter att Folkpensionsanstalten eller kommunen har fått anmälan.

Om Folkpensionsanstalten eller kommunen har anfört ett yrkande som avses i 1 mom. ska Folkpensionsanstalten och kommunen sinsemellan förhandla om frågan huruvida den social- och hälsovårdstjänst som ordnas av verksamhetsenheten är offentlig institutionsvård.

Beträffande Folkpensionsanstaltens rätt att få de uppgifter som är behövliga för förhandlingsförfarandet för att avgöra ärendet föreskrivs i 46 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, i 19 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen samt i 59 § 3 mom. i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

7 §

Hörande

Om den ovan i 6 § 2 mom. avsedda förhandlingen gäller en privat serviceproducents verksamhetsenhet ska serviceproducenten höras i samband med förhandlingarna.

Om Folkpensionsanstalten har gjort en anmälan som avses i 5 § 3 mom. ska den verksamhetsenhet som saken gäller höras i förhandlingarna.

Klienterna vid verksamhetsenheten ska vid behov beredas möjlighet att bli hörda. Om förhandlingarna gäller frågan huruvida den vård som ordnats för en försäkrad person ska anses vara offentlig, ska den försäkrade beredas möjlighet att bli hörd i ärendet.

8 §

Begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet

Om en kommun och Folkpensionsanstalten i förhandlingar som avses i 6 § 2 mom. är av olika åsikt när det gäller att avgöra om det är fråga om offentlig institutionsvård, ska kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans eller separat begära social- och hälsovårdsministeriets utlåtande i ärendet. Folkpensionsanstalten avgör ärendet efter att ha fått utlåtandet.

9 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Social- och hälsovårdsminister *Liisa Hyssälä*

Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets förordning av den 28 december 2007 om grunderna för öppenvård och institutionsvård (1507/2007).

Jurist Inka Hassinen

ÖPPENVÅRD OCH INSTITUTIONSVÅRD SAMT GRÄNSDRAGNINGEN MELLAN PRIVAT OCH OFFENTLIG SERVICE

1. Institutionsvård

Vård som ordnas för en person är alltid institutionsvård då vården har ordnats på ett sjukhus eller en hälsocentralas bäddavdelning. Till institutionsvården räknas också vård på motsvarande socialvårdsinstitutioner, bl.a. åldringshem, centralinstitutioner för specialomsorger för utvecklingsstörda och institutioner för missbrukarvård. För en socialvårdsinstitution är det kännetecknande att där tillhandahålls vård, rehabilitering och underhåll för personer som behöver speciell omsorg och som inte behöver sjukhusvård, men som inte klarar sig hemma eller i annan öppenvård, trots att regelbundna social- och hälsovårdstjänster har ordnats.

I följande fall är det alltid fråga om institutionsvård:

- 1) den ansvariga läkaren vid en hälsovårdscentral har fattat ett beslut som avses i 16 och 17 § i folkhälsolagen om intagande av patienten på en vårdplats i hälsovårdscentralen,
- 2) en läkare vid ett sjukhus har med stöd av 33 § 1 mom. i lagen om specialiserad sjukvård fattat beslut om att inleda patientens sjukvård och på basis av beslutet inleds vården på en bäddavdelning, samt
- 3) då det är fråga om institutionsvård som avses i 24 § i socialvårdslagen (607/1983) och i 11 § i socialvårdsförordningen (607/1983).

I situationer som avses i punkt 1 och 2 skrivs patienten in på sjukhus då vården inleds och skrivs ut då vården avslutas. Enligt socialvårdslagen verkställs inskrivningen av klienter eller fattas beslutet om intagning på institution på det sätt som förutsätts i instruktionerna för kommunens socialväsande eller enligt något annat beslut.

Institutionsvård ordnas också enligt lagen angående specialomsorg för utvecklingsstörda (519/1977) och lagen om missbrukarvård (41/1986). I dessa lagar ingår inte bestämmelser om institutionsvårdens innehåll eller om intagning till institutionsvård. I allmänhet förutsätter institutionsvården i praktiken dock alltid inskrivning eller beslut om intagning till institutionen, liksom i fråga om institutionsvård som sker med stöd av socialvårdslagen.

I de ovan nämnda fallen i punkterna 1—3 kan av en person i institutionsvård tas ut en sådan avgift för kortvarig eller långvarig institutionsvård som föreskrivs i 12 och 15 § i förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1992, nedan förordningen om klientavgifter). Om det för vård som ges i en verksamhetsenhet tas ut en avgift som avses i 12 eller 15 § i förordningen om klientavgifter är det ett tecken på att kommunen själv anser att vården i denna verksamhetsenhet är institutionsvård, trots att det för personen i fråga inte hade fattats ett beslut som avses ovan i punkterna 1—3.

2. Öppenvård

Tjänster som ordnats i andra verksamhetsenheter än de som nämnts i det förra avsnittet anses vara öppenvård, om det inte finns tungt vägande skäl för att betrakta verksamheten som institutionsvård.

Inom den öppna vården betonas klientens egna möjligheter att ordna tjänsterna och boendet. Öppenvård kan även ordnas för en person som på grund av handikapp eller sjukdom behöver mycket stöd eller vård och som på grund av sin sjukdom eller sitt handikapp inte själv kan delta i beslutsfattandet gällande sig själv eller sin vård.

Karaktäristiskt för öppenvården är att personen i fråga bor i en hyresbostad för vilken man ingått ett hyresavtal enligt hyreslagen eller att personen bor i en ägarbostad. Enligt 4 § 2 mom. i aravagränsningslagen (1190/1993) kan en aravalägenhet, utan att hyresavtal behövs, överlåtas som bostad till en person som behöver särskild vård och omsorg. Dessutom grundar sig

boende i insatslägenheter på boenderätt. Som en person i öppenvård anses även en person som får boendeservice (service- eller stödboende) som avses i 22 § i socialvårdslagen på grunder som fastställts i 23 § samt en person som får boendeservice enligt 8 § 2 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987). Stödservicen som är anknuten till boendet gör det möjligt för en person att själv sköta sina personliga angelägenheter på det sätt han eller hon föredrar.

Om service som ges i hemmet och den anknutna regelbundna stödservicen för en person i öppenvård har i allmänhet en service- och vårdplan gjorts upp där den service som ges har fastställts. Den avgift som tas ut för servicen fastställs enligt vård- och serviceplanen. De avgifter som tas ut av dem som får kommunal hemvårdshjälp och hemsjukvård fastställs enligt 3, 5, 6 och 13 § i förordningen om klientavgifter. Dessutom tas separat hyra ut för boende i de servicebostäder eller inom den övriga boendeservice som kommunen ordnar.

En person i öppenvård kan också få annan kommunal service än hemservice och hemsjukvård. Han eller hon kan t.ex. regelbundet besöka ett sjukhus eller en hälsocentral för att få vård i serie eller dagvård eller nattvård.

3. Gränsdragningen mellan öppenvård och institutionsvård

Inom social- och hälsovården har under de senaste åren grundats nya verksamhetsenheter beträffande vilka det inte alltid omedelbart kan konstateras, utgående från de grunder som nämns ovan i avsnitten 1 och 2, om det i dem ordnas öppenvård eller institutionsvård. Härvid avgörs saken på basis av en bedömning av verksamhetsenhetens hela verksamhet och den vård de personer som är där erhåller och den omsorg de behöver. På grund härav kan i en och samma verksamhetsenhet ges både öppenvård och institutionsvård.

Generellt utgår man ifrån att verksamheten är institutionsvård endast då de ovan i avsnitt 1 nämnda förutsättningarna uppfylls.

För att verksamheten ska betraktas som institutionsvård i andra situationer än de som nämns i avsnitt 1 krävs det mycket vägande skäl på grundval av vilka man kan anse att avsikten har varit att ordna institutionsvård. I sådana situationer ska den ordnade verksamheten som helhet bedömas att till sitt innehåll motsvara den vård som ges på sådana institutioner som nämnts i avsnitt 1. Då man bedömer om verksamheten i fråga om innehåll och arrangemang motsvarar institutionsvård ska avseende fästas vid den helhet som består av följande faktorer:

- a) kvaliteten och kvantiteten av den service som verksamhetsenheten ger,
- b) verksamhetsenhetens storlek samt storleken på och utbildningen hos vårdpersonalen som arbetar där och personalens arbetstider,
- c) boendearrangemangen för de personer som är i verksamhetsenheten – i enpersonsrum eller flerpersonsrum – och andra arrangemang som gäller lokaliteterna, samt
- d) funktionsförmågan för de personer som är i verksamhetsenheten samt dessa personers möjlighet att självständigt påverka boendet, servicen och den personliga verksamheten.

Den omständigheten att det för en person har ordnats en personlig hjälpare med stöd av 8 § 2 mom. i lagen om service på grund av handikapp medför inte att den vård som den handikappade får ska betraktas som institutionsvård.

Boendeserviceenheter som hör till öppenvården kan även finnas i direkt anslutning till kommunens egna institutioner inom socialservicen. För att en sådan enhet ska betraktas som en enhet för öppen service ska den funktionellt sett vara tydligt separerad från verksamhetsenhetens institutionsdel. För personer som bor i sådana enheter ska kännetecknen för öppenvården realiseras: invånaren betalar hyra och svarar för sina levnadskostnader samt för de tjänster som han eller hon får. Dessutom ska den vård som ges klart avvika från den vård som ges till personer i institutionsvård.

Verksamheten är inte öppenvård t.ex. i en sådan situation där ett kommunalt åldringshem endast har namngivits på nytt som boendeserviceenhet, utan att hemmets verksamhet i

praktiken har förändrats. För att en institution ska övergå till att bli en enhet för öppenvård ska även dess verksamhet förändras.

4. Definition på vissa serviceformer

Då en kommun ordnar service anses den person som får servicen alltid vara i öppenvård i följande fall:

a) en person som är i familjevård på ett sätt som avses i 25 § i socialvårdslagen; häri ingår även familjevård som ordnas för att ge vård enligt lagen angående specialomsorg för utvecklingsstörda, lagen om specialiserad sjukvård och mentalvårdslagen,

b) en person som får sådan närståendevård som avses i 2 § i lagen om stöd för närståendevård (937/2005),

c) en person som hemma får sådan dag- eller nattvård som en social- eller hälsovårdsinstitution har ordnat,

d) en person som får vård med stöd av barnskyddslagen (417/2007),

e) en person som får periodisk institutionsvård under tiden mellan perioderna i institutionsvård,

f) en person som är i hemsjukvård, samt

g) vård som ordnas av den specialiserade sjukvården i patientens hem. Denna vård är jämförbar med den vård som ordnas på sjukhusets poliklinik. Den läkemedelsbehandling som sjukhusets personal ger till patienten sker på sjukhusets ansvar både funktionellt och kostnads- mässigt, på samma sätt som då det är fråga om läkemedel som ges på sjukhusets poliklinik.

En andningsförlamad patient som avses i 5 § 3 punkten i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) och i 22 § i förordningen om klientavgifter anses i enlighet med redan tidigare gällande bestämmelser fortfarande alltid vara i institutionsvård vid beviljandet av socialförsäkringsförmåner.

5. Begreppet kontinuitet i fråga om bostadsbidrag för pensionstagare

I fråga om bostadsbidrag för pensionstagare påverkar endast kontinuerlig institutionsvård utbetalningen av förmånerna. Om institutionsvården inte sker i en sammanhängande period anses den dock kontinuerlig om

- antalet vårddagar på en institution är minst 90,
- perioderna hemma pågår utan avbrott högst 15 dagar, och
- vårdperioderna på en institution är i genomsnitt längre än perioderna hemma.

När man räknar dagarna räknas den dag då vården inleddes som en vårddag och den dag då vården avslutas som hemmadag, trots att man enligt förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården med vårddag också avser den dag då personen i fråga lämnar institutionsvården. Institutionsvårdens kontinuitet avbryts då förmånstagaren utan avbrott är hemma minst 16 dagar.

Att enbart vara inskriven på en institution har inte som följd att utbetalningen av förmåner avbryts. Om förmånstagaren lämnar institutionen för en ledighet som pågår minst 16 dagar, anses vården vara avslutad även om personen i fråga fortfarande är inskriven på institutionen och vårdavgift tas ut för honom eller henne.

Vården anses inte vara fortgående och betalningen av förmånerna avbryts inte

- när det är fråga om endast dagvård eller nattvård, eller
- när förmånstagaren upprepade gånger är lika länge hemma som på en institution.

6. Köpta tjänster

När en kommun med stöd av 4 § 1 mom. 4 punkten eller 4 mom. i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992, nedan statsandelslagen) köper social-

och/eller hälsovårdstjänster av en privat serviceproducent jämställs de köpta tjänsterna med de tjänster som kommunen ordnar. Klientavgifterna fastställs då, när det är fråga om köp av tjänster inom institutionsvården, enligt 12 och 15 § i förordningen om klientavgifter, samt enligt 3, 5, 6 och 13 § när det är fråga om köp av tjänster inom öppenvården.

När en kommun med stöd av 4 § 1 mom. 4 punkten eller 4 mom. i statsandelslagen på basis av ett avtal om köpta tjänster hänvisat en person till en privat verksamhetsenhet inom social- och hälsovården, bestäms personens rätt till förmåner som Folkpensionsanstalten beviljar på samma sätt som när det gäller en person som är i kommunens egen motsvarande verksamhetsenhet.

I avtalet mellan kommunen och den privata serviceproducenten om de tjänster som ska köpas fastställs de tjänster som ska produceras och den ersättning som kommunen betalar för dem. Endast på basis av avtalet mellan kommunen och serviceproducenten är det inte möjligt att fastställa om det är fråga om institutionsvård eller öppenvård. Gränsdragningen mellan öppenvård och institutionsvård fastställs även i fråga om de köpta tjänsterna på samma sätt som det ovan i avsnitten 1—4 har konstaterats. Om en verksamhet som kommunen själv har ordnat är öppenvård, är den öppenvård även då servicen ordnats som köpta tjänster enligt 4 § 1 mom. 4 punkten i statsandelslagen. På motsvarande sätt betraktas sådan verksamhet som är institutionsvård då kommunen själv ordnar den även som institutionsvård då verksamheten ordnas som köpta tjänster.

Ifall avtalet om köpta tjänster eller den betalningsförbindelse som kommunen gett gäller institutionsvårdstjänster inom social- och/eller hälsovården och utgör alternativ till arrangemang enligt 4 § 1 mom. 1—3 punkterna i statsandelslagen ska klienten med hänseende till förmånslagstiftningen anses vara i institutionsvård. Om det däremot är fråga om öppen socialvård, varvid även avgifterna fastställs i enlighet med 2 kap. i förordningen om klientavgifter (avgifter för öppenvård) och verksamheten även till sitt innehåll är öppenvård på det sätt som anges ovan i avsnitten 2—4 och inte institutionsvård, anses personen i fråga också med hänseende till förmånslagstiftningen vara i öppenvård.

Privata servicehem och motsvarande institutioner fungerar ofta som enheter som producerar boendeservice. Dessutom tillhandahåller de tjänster som utgör en mellanform mellan institutionsvården och öppenvården. Invånarna har möjlighet till självständigt boende och privatliv, och de kan välja vilken service de vill använda.

Av invånarna kan tas ut en avgift enligt 2 kap. i förordningen om klientavgifter eller en avgift som inkluderar kostnader för lägenheten (hyra) och avgifter för uppehälle, t.ex. måltidskostnader.

I fråga om denna typ av servicehem tillämpas vid gränsdragningen mellan öppenvård och institutionsvård samma principer som anges ovan i avsnitten 1—4. Ordandet av tjänster genom att dessa köps från privata verksamhetsenheter avgör således inte om det är fråga om öppenvård eller institutionsvård.

7. Gränsdragningen mellan privat och offentlig institutionsvård

På erhållandet av de socialförsäkringsförmåner som Folkpensionsanstalten beviljar inverkar även om personen i institutionsvård anses vara i offentlig eller privat institutionsvård. Om den försäkrade vårdas på en kommunal institution eller med stöd av ett avtal om köpta tjänster på ett sätt som nämnts ovan i avsnitt 6 i en privat serviceproducents verksamhetsenhet är verksamheten alltid offentlig.

Kommunerna stödjer i vissa fall privata serviceproducenter genom bl.a. understöd, och de kan också medverka i stiftelser, föreningar eller bolag som producerar privat service.

I sådana situationer anses den institutionsvård som ordnats av en privat serviceproducent vara offentlig om över hälften av de totala driftskostnader som förorsakas av institutionens

verksamhet täcks med finansiering av kommunen eller staten. Vid granskning av denna finansieringsandel anses understöd av Penningautomatföreningen inte vara offentlig finansiering.

En person anses vara i privat institutionsvård om han eller hon själv har ingått ett avtal med en privat serviceproducent och personen själv ansvarar för över hälften av den avgift som tas ut för servicen. Om en person däremot vårdas på en privat institution och kommunen de facto finansierar minst hälften av hans eller hennes vårdavgift, anses personen i fråga vara i offentlig institutionsvård. En sådan situation kan föreligga t.ex. om kommunen fortgående i form av utkomststöd till vårdtagaren betalar över hälften av vårdavgiften.

Om en privat institution säljer sin service även i form av köpta tjänster till kommuner är de inkomster som erhållits genom avtalen om köpta tjänster inte offentligt understöd i denna kalkyl. Exempel på en sådan situation kan vara en privat institution där 75 % av vårdplatserna är i kommunal användning med stöd av avtal om köpta tjänster. Härvid finansieras även ca 75 % av den privata institutionens totala kostnader på åtgärd av kommunen. Trots detta anses de personer som är på andra platser än de som gäller köpta tjänster vara i privat institutionsvård, eftersom den kommunala finansieringen inte gäller dessa platser.

Om en verksamhetsenhet som tillhandahåller privat institutionsvård fortgående får stöd, understöd eller ersättning av staten, en kommun eller en samkommun och en person som är i institutionsvård dessutom av kommunen får fortgående utkomststöd för vårdavgiften så, att det sammanlagda beloppet klart överskrider hälften av de totala driftskostnaderna räknat per person kan det vara fråga om arrangemang enligt 4 § 1 mom. eller 4 mom. i statsandelslagen.

Den kommunala finansieringens storlek kan inverka endast på bedömningen av om verksamheten är privat eller offentlig. Finansieringen påverkar däremot inte alls fastställandet av om verksamheten är institutionsvård eller öppenvård. Denna gränsdragning mellan öppenvård och institutionsvård görs endast på grundval av innehållet i verksamheten på det sätt som konstateras i avsnitten 1—4.

Nr 1807

Social- och hälsovårdsministeriets förordning

om ändring av 1 § social- och hälsovårdsministeriets beslut om försäljningsställen för och försäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och som innehåller högst 13 volymprocent etylalkohol

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut
ändras i social- och hälsovårdsministeriets beslut av den 7 juni 1995 om försäljningsställen för och försäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och som innehåller högst 13 volymprocent alkohol (852/1995) 1 § 2 mom. 1 punkt som följer:

1 §

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

I detta beslut avses med
1) gårdsvin sådant gårdsvin som avses i förordningen om alkoholdrycker och sprit (1344/1994),

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd Ismo Tuominen

Nr 1808

**Social- och hälsovårdsministeriets förordning
om upphävande av social- och hälsovårdsministeriets beslut om beviljande av serverings-
tillstånd för alkoholdrycker och om serveringsverksamhet**

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets beslut av den 20 februari 1998 om beviljande av serveringstillstånd för alkoholdrycker och om serveringsverksamhet (162/1998).

2 §
Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd Ismo Tuominen

Nr 1809

**Social- och hälsovårdsministeriets förordning
om upphävande av social- och hälsovårdsministeriets beslut om användning av
benämningen gårdsvin**

Given i Helsingfors den 29 december 2009

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets beslut av den 7 juni 1995 om användning av benämningen gårdsvin (851/1995).

2 §
Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2010.

Helsingfors den 29 december 2009

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd Ismo Tuominen